

ved løsningen av de mangeartede sosiale spørsmål som opstår for fangene og som fengslenes øvrige funksjonærer ikke har tilstrekkelig tid til å ta seg av.

Benådningssaker.

I årene fra 1945 til 1949 er innkommet til Justisdepartementet, Fængselsstyret henholdsvis 2258, 2650, 2179, 1975 og 1708 benådningssøknader, heri medregnet søknader om ettergivelse av inndragning av utbytte av straffbare handlinger m.v.. Av disse søknader er avgjort av Kongen henholdsvis 209 (fra 13/7) 563, 901, 967 og 769. I henholdsvis 199, 514, 822, 916 og 733 tilfeller er benådning gitt helt eller delvis, mens resten henholdsvis 10, 49, 79, 46 og 36 er avslått etter departementets innstilling. For de øvriges vedkommende har sakene ligget slik an at departementet ikke har funnet det nødvendig å foredra sakene for Kongen, men har sendt dem tilbake med beskjed om departementets standpunkt.

Ole An Herud.

Probation og parole.

Av vicefængselsdirektør AXEL HYE-KNUDSEN, København.

I oktober 1946 udgav American Prison Association en håndbog indeholdende standard-forslag til et stats-straffesystem eller som de kaller det et correctional system. Håndboken er blevet til som et resultat af et committee-arbejde indenfor A.P.A. med dennes præsident *Sam Lewisohn* som formand og med også herhjemme så kendte mænd som *Sanford Bates*, *James Bennett*, *Cass*, *McCormick* og *Thorsten Sellin* som medlemmer.

Håndboken omfatter bl.a. et kapitel om *probation* (betinget dom) og et kapitel om *parole* (prøveløsladelse), og man har her samlet, hvad man i Amerika nogle steder er nået til og andre steder stræber efter indenfor disse to institutter.

Den betingede dom stammer som bekendt fra Amerika i hvert fald i den forstand, at Amerika var det første land, der fik en lovgivning på dette område, nemlig Staten Massachusetts i 1878 og 1891. Omkring 1900 var der kommet 5 andre stater til. I 1940 var det udstrakt til 42 stater og det federale system.

Formålet med betinget dom er i Amerika som overalt at hjælpe lovovertræderen til at blive en lovlydig borger uden at påføre ham den frihedsberøvelse og det brændemærke, som er forbundet med afsoning af frihedsstraf, og uden at adskille ham fra familie og normalt samfundsliv. Fra dette synspunkt er det en mildhedsakt, men på den anden side sætter det myndighederne i stand til at holde ham under kontrol på en langt billigere måde, som måske samtidig gør den betinget dømte istand til at forsørge sig selv og sin familie. Betinget dom er således også en praktisk og økonomisk fremgangsmåde set fra statens side — det er behandling.

I hvilken udstrækning anvendes betinget dom?

Begrænsninger i loven findes i de fleste stater i U.S.A. De forbrydelser, der udelukker fra betinget dom, er sådanne, der traditionelt er særlig stødende overfor samfundet, såsom

1) Voldsbrydelser, 2) Forbrydelser mod moralen, 3) Forbrydelser med anvendelse af dødbringende våben, 4) Forbrydelser, der skyldes vindesyge, og 5) Statsforbrydelser.

I 13 stater findes der ikke sådanne begrænsninger.

I mange stater, f.eks. Californien, har de en regel, hvorefter retten kan anvende betinget dom, hvis der foreligger formildende omstændigheder, eller hvis retten sker bedst fyldt ved anvendelsen af betinget dom. En statistik fra 1941 omfattende 25 stater viser, at af 47.700 fik ca. 15.500 eller ca. 32 % betinget dom. Der var stor forskel på de forskellige stater, Rhode Island 81½ %, North Dakota og Montana ca. 16 %, Ohio 42 %, New Jersey 34 %. Indenfor de forskellige forbrydelser fordelte tallene sig således: Røveri 13 %, Tyveri 44 %, Automobiltyveri 39 %, Underslæb og bedrageri 43 %, Voldtægt 28 % og Indbrud 33 %. De tilsvarende tal for Danmark er efter Wåbens bog for perioden 1933—44 varierende fra 37 %, lige under krigen faldende til 23 % i 1944.

Hvad den nævnte håndbog ellers siger om betinget dom i almindelighed, forekommer os temmelig selvfølgelig. Det karakteristiske sensmærke for den gode probation er den omhu, hvormed den gennemføres — det omhyggelige studium, som går forud for bestemmelsen om betinget dom, og det omhyggelige tilsyn. Det må ikke være en impulsiv handling fra en venlig dommer. En uddannet undersøger (probation officer) må forinden have foretaget grundige studier — haft forbindelse med slægtninge, arbejdsgivere, andre undersøgelsesmyndigheder, politiet, samtaler med de pågældende, i mange tilfælde undersøgelse af læge og psykiater og psykologiske undersøgelser, og det hele afsluttende med en sammenfattende rapport, hvor undersøgelsen kommer med sine motiverede forslag.

Samme omhu og interesseret arbejde ønskes ydet af den tilsynsførende — jævnlig og direkte kontakt med den pågældende eventuelt med arbejdsgiver, hvis det kan ske uden skade — og det understreges også, at det vigtigste er hjælpsomhed overfor den pågældende. Dette må ofte også omfatte dennes familie — hvis der er et familieproblem, den pågældende ikke kan løse, kan det være medvirkende til, at prøven ikke lykkes. Den tilsynsførende må være bekendt med alle de sociale hjælpemidler, samfundet råder over, således at de, der er brug for, kan bringes i anvendelse.

Hvor meget arbejde kan den enkelte undersøger eller tilsynsførende overkomme, når arbejdet skal udføres forsvarligt? Antallet må variere noget efter det geografiske område, den pågældende skal dække — transportmulighederne, hvilke andre sociale hjælpemidler, der findes o.s.v.

I almindelighed fastslås det, at en undersøger ikke bør have mere

end 15 ny tilfælde om måneden, og en tilsynsførende kan ikke føre tilsyn med mere end 50 — og det er personer, der har disse opgaver som deres eneste beskæftigelse.

Hvilke krav kan der nu stilles til det personale, der er knyttet til dette arbejde?

The Professional Council of the National Probation Association har i 1945 fastsat nogle minimums kvalifikationer for at gå ind i dette forsorgsarbejde. De går ud på

1. Uddannelse — college- eller universitetsuddannelse — bachelor's degree eller uddannelse svarende dertil med kurser indenfor de sociale videnskaber.
2. Praktisk erfaring: 1 års arbejde under kompetent tilsyn i en forsorgsinstitution — helst betalt — eller 1 år på social skole med praktikant-arbejde — denne praktiske uddannelse kan gives indenfor institutionen — dette sker f.eks. i Los Angeles.
3. Personlige kvalifikationer: God karakter og afbalanceret personlighed — godt helbred, fysisk udholdenhed — intellektuel modenhed — følelsesmæssig stabilitet — ærlighed — takt — tillidsfuldhed — anvendelighed — idérig — oprigtighed — humor — evne til samarbejde — tolerance — tålmodighed — objektivitet — evne til at vinde tillid — respekt for menneskelig personlighed og virkelig hengivenhed for mennesker — værdifulde egenskaber, som er nyttige for alle stillinger, men som alligevel viser os, hvor betydningsfuldt dette arbejde bedømmes.
4. Administratorer og øvertilsynsførende — de samme egenskaber + administrativ erfaring og evne.

Gager: Hovedreglen: samme gage som andre medarbejdere indenfor det sociale arbejde. Lønningerne ligger mellem ca. 3400 dollars eller 4000 dollars som begyndelsesløn stigende til henholdsvis 5000 og 6500 dollars om året. — Chief probation officer har ca. 6000 dollars.

Med hensyn til den administrative organisation ligger det i Amerika således, at betinget dom altid har været betragtet som en funktion af retten, og således at retten udnævnte og førte tilsyn med undersøgere og tilsynsførende. — Senere har det udviklet sig således, at der er oprettet en særlig organisation for den enkelte stat fælles for flere retter — nogle steder således at visse større områder — store byer eller lignende — er udskilt med deres egen organisation. Som et sådant kan nævnes Los Angeles County, hvis organisation jeg havde lejlighed til at besøge.

Probation Department for County of Los Angeles stammer fra 1905. Dette county har 4,2 mill. indbyggere. — Departementet administrerer pre-sentence investigation (undersøgelse før domfældelse, jfr. vore § 56 undersøgelser), tilsyn med voksne og unge, og har en særlig afdeling for kriminalitetsforebyggende foranstaltninger. Departementet har et personale på ialt 564 personer og fører tilsyn med 11.000 voksne og 8000 børn.

Lønningerne ligger her fra 4—5000 dollars om året for deputy pro-

bation officers og op til 11000 dollars for den øverste leder. Alle ansøgere har været på college eller har videregående universitetsuddannelse, og der er stor interesse for disse stillinger. Ved den sidste udvælgelse blev der udtaget 24 af 400 ansøgere. — Om kvaliteten får man et lille indtryk af en opgørelse, der gengives i årsberetningen fra 1948, hvor det oplyses, at fra 1903 er 178 tjenestemænd fra departementet gået til andre overordnede stillinger bl.a. som dommere i appelretten, som anstaltsinspektører og indenfor tilsynsarbejdet.

I 1947 fik man i Californien en ny lov, som foreskrev, at personundersøgelse skulle foretages i alle tilfælde, hvor loven ikke udelukker anvendelse af betinget dom, og selv da kan dommeren henvise sagen til undersøgeren, for at denne kan fremskaffe de sociale oplysninger, som så følger sagen og kan være til stor nytte under anstaltsopholdet og ved forberedelse af prøveløsladelsen — noget vi også herhjemme har følt nødvendigt f. eks. ved ungdomsfængslet, hvor man skaffer de manglende sociale oplysninger ved besøg af funktionærer fra dette fængsel hos domfældtes familie efter den pågældendes indsættelse i ungdomsfængslet.

Afdelingen for voksne har et personale på ca. 100 og fører som nævnt tilsyn med ca. 11.000. Afdelingen har en særlig underafdeling for undersøgelser og en særlig afdeling for tilsyn; man mente, at denne ordning var at foretrække for en ordning, hvor undersøgelse og tilsyn med hensyn til en bestemt person var hos den samme tjenestemand; man henviste bl.a. til, at også i skolen er det sådan, at eleverne af og til skifter lærere. Senere blev jeg klar over, hvad den egentlige grund var, nemlig den, at dommeren, der efter loven havde pligt til at læse undersøgelserne, lagde vægt på, at disse blev udfærdiget af bestemte personer, som de kendte og ikke af 100 forskellige.

I dette county regner de med 1 undersøgelse pr. dag pr. undersøger — undersøgelserne ligger tæt fra oktober til april og meget lidt fra juni til september. I denne periode udnyttes undersøgerne så til tilsynsarbejde og afvikling af ferie, og undersøgerne får også erfaring i tilsynsarbejdet.

I tilsynsarbejdet har de fundet ud af, at 50 % af overtrædelserne stammer fra ca. 10 % af de betinget benådede, som er udenfor afdelingens personlige tilsyn.

Også i en så veludviklet afdeling lider de af savnet af fornøden læge- og psykiaterassistance — og så mangler de penge til at hjælpe med — de har fremsat ønske om et fond på 3000 dollars til at yde lån af, og de regner med en sådan tilbagebetaling, at den faktiske årlige udgift ikke vil overstige 500 dollars om året.

I 1948 er der foretaget 10.466 personundersøgelser; af de pågældende personer fik ca. 6.700 betinget dom, og ca. 3000, d.v.s. ca. 31 %, fik det ikke (af disse kom ca. 60 % i fængsel og ca. 15 % til afsoning i arresthus. 5 % klarede sagen med bøder).

Af personer under tilsyn var 22 % dømt for alkoholforbrydelser, 24 % for tyveri, 11 % for sædelighedsforbrydelser, 8,7 % for vold,

8 % for bedrageri, 4,6 % for trafikforbrydelser og resten ca. 20 % for andre forbrydelser.

Som man vil forstå, har man i Los Angeles County et meget veludviklet probation system. Hvad der forbavser en mest er, at man ikke råder over egne midler til hjælp i påkommende tilfælde.

Som noget karakteristisk for den amerikanske kontororganisation kan jeg lige anføre, at man i Probation Departementet havde et så stort antal diktafoner, at man havde en diktafon for hver 3. undersøger eller tilsynsførende, som altså ikke sinkedes med selv at skulle maskinskrive deres resultater, og som ikke skulle vente på, at en dame var ledig til at tage et diktat.

I New York havde jeg lejlighed til at aflægge et besøg i Probation Department ved Court of General Sessions. Dette departement har en særlig afdeling for undersøgere, hvor der beskæftiges ialt 21: 1 chef, 2 der fører tilsyn med undersøgerne og 18 undersøgere. I denne afdeling foretages der ca. 2500 undersøgelser om året, og hver undersøger har en 12—15 sager om måneden. Ved denne domstol foretager man undersøgelser i alle tilfælde, hvad enten sagen kan falde ud til betinget dom eller ej. Departementet har en særlig tilsynsafdeling med ialt 25 personer: 1 chef og 2, der fører tilsyn med de 23 tilsynsførende. Hver tilsynsførende har sit distrikt, f. eks. en for Long Island, og hvis den betinget dømte flytter, vil det direkte tilsyn overgå til den tilsynsførende i det distrikt, han flytter til. Det kan i denne forbindelse også anføres, at hvis en betinget dømt flytter til en anden stat, så er der aftale staterne imellem, at tilsynet overtages af tilsynsinstitutionen i den stat, vedkommende flytter til. Denne ordning hviler på gensidighed, og der finder ingen betaling sted staterne imellem.

I New York bliver der anvendt betinget dom i 35 % af tilfældene, og 89 % gennemfører prøvetiden uden alvorligere overtrædelser. Den tilsynsførende har nøje kontakt med den betinget dømte. Der gives rutinerapport hver uge. Den pågældende besøges 2 gange om måneden, og hver måned foretager den tilsynsførende undersøgelser vedrørende hans beskæftigelse. Hvis han kommer i vanskeligheder, søger de at hjælpe ham; men også her er det sådan, at hvis der bliver tale om økonomisk hjælp, må den tilsynsførende henvende sig til et af de private selskaber eller et af de religiøse samfund.

Med hensyn til lønningsforhold og krav til uddannelse ligger New York på samme stadi som Los Angeles.

Med hensyn til *prøveløsladelse* og tilsyn med prøveløsladte ligger forholdet anderledes i Amerika end herhjemme. Dette står først og fremmest i forbindelse med den forskellighed, der er i straffelovgivningen, hvor man mange steder i Amerika anvender ubestemte straffedomme eller relativt ubestemte straffedomme med et vist spillerum mellem minimum- og maksimumstraffen. Denne ordning nødvendigvis tilstedeværelsen af et særligt nævn eller domstol, der træffer be-

stemmelse med hensyn til prøveløsladelse. Ved de relativt ubestemte straffedomme vi har efter vort straffesystem, nemlig særforanstaltningerne ungdomsfængslet, arbejds huset og sikkerhedsforvaring, har vi jo også et særligt nævn med en særlig sagkyndig sammensætning, der træffer bestemmelse om prøveløsladelse.

Nu er forholdene i Amerika så store, at man indenfor de enkelte stater har et særligt nævn eller domstol, som ikke har andet at bestille end at træffe afgørelse om løsladelse fra de forskellige anstalter. Disse nævn, Board of Parole, er som oftest på 3 medlemmer: 1 jurist, tidligere dommer eller statsadvokat, og de andre personer, der har kendskab til og erfaring i arbejdet med fængslerne. I flere stater er det således, at dette Board of Parole ansætter en Chief Parole Officer, som så leder hele tilsynsarbejdet indenfor det pågældende område. I det federale system er tilsynsarbejdet kombineret med probationssystemet og administreret af det særlige departement, der har til huse i højesteretsbygningen i Washington. Alle stater er indenfor det federale system delt i 94 domstolsdistrikter, og til betjeningen heraf både med hensyn til tilsyn med betinget dømte og tilsyn med de fra de federale anstalter prøveløsladte råder man over ialt 295 Probation Officers.

Den tidligere omtalte håndbog har også et afsnit om prøveløsladelse, og efter den er det for at få et godt prøveløsladelsessystem nødvendigt, at følgende betingelser opfyldes:

1) Systemet må være frit for politisk eller anden usaglig kontrol eller indflydelse.

2) Lovene må være så elastiske, at prøveløsladelse kan gives netop på det tidspunkt, da den og tilsynet er i samfundets bedste interesse.

3) Et løsladelsesnævn, der består af højest kvalificerede medlemmer fri for indblanding udefra, således at de er i stand til at træffe kloge og retfærdige afgørelser.

4) En stab af administrative personer og tilsynsførende, svarende til det antal personer, der skal føres tilsyn med.

5) En administrativ organisation, således at samarbejdet med anstalterne og probationsafdelingerne og de sociale institutioner kan ske på bedste måde.

6) God indstilling fra samfundets side overfor den prøveløsladte, så at han hjælpes i sine bestræbelser specielt med hensyn til beskæftigelse.

Arbejdet med hensyn til forberedelse af den pågældendes prøveløsladelse sker straks ved hans anbringelse i anstalten. Klassifikationskomiteen, der består af alle anstaltens mere betydningsfulde tjenestemænd, søger at lægge et program for hver enkelt fange også omfattende prøveløsladelse, og hvad han skal foretage sig efter løsladelsen. Hele dette materiale forelægges for det særlige løsladelsesnævn. Men træffer nævnet så bestemmelse om løsladelse, og den pågældende skal undergives tilsyn, klippes forbindelsen over med den mand, der i anstalten har forberedt forsorgsarbejdet, og tilsynet føres af en ny per-

son, nemlig en af de tilsynsførende, der bor på det sted, hvortil den pågældende er løsladt. Denne tilsynsførende forsynes med alle oplysninger om den pågældende, og når man har set den omhyggelighed og udførlighed, der i Amerika anvendes ved personundersøgelser og ved de oplysninger, som de ved anstalterne har om hver enkelt fange, vil man forstå, at den tilsynsførende ved at modtage hele materialet fra anstalten virkelig vil have et fuldstændigt billede af den pågældende person som en god og nødvendig baggrund for det tilsynsarbejde, der nu skal foretages.

Med hensyn til de tilsynsførende Parole Officers, gælder det samme, som jeg tidligere har omtalt med hensyn til de tilsynsførende med de betinget dømte. I de mere fremskredne stater betales der den samme gode løn som til Probation Officers, og man kan stille og få opfyldt de samme krav med hensyn til personlige kvalifikationer. De tilsynsførende har ikke særlige midler at disponere over med hensyn til at give hjælp til prøveløsladte, men disse er i hvert fald indenfor det federale system nogenlunde stillet ved løsladelsen. De forsynes med nyt tøj, rejsepenge til det sted, hvortil de skal rejse, og et beløb på 30 til 40 dollars til at klare den første tid, afpasset efter, hvornår de kan få udbetalt den første løn. Dette system må dog ses i forbindelse med, at fangerne i de amerikanske fængsler i almindelighed ikke får arbejdsudcør. Dette får de kun, når de arbejder i de særlige industrier, og det er meget få fanger, der vil kunne opspare noget til løsladelsen.

Sammenfattende vil jeg sige, at man i Amerika har en dyb forståelse af den hjælp til kriminalitetsbekæmpelse, som anvendelsen af betinget dom og prøveløsladelse kan give.

Der er i Amerika som også herhjemme en erkendelse af, at det nuværende fængselssystem ikke er tilfredsstillende i den forstand, at folk som regel ikke bliver bedre af at sidde i fængsel, og hvor det kan forsvares, vil man derfor i så vidt omfang som muligt indskrænke anstaltsanbringelsen. Betinget dom og prøveløsladelse er udmærket i så henseende, men de forudsætter begge, at det undersøgelsesarbejde, der går forud, og det tilsynsarbejde og hjælpearbejde, der skal gøres, udføres af højt kvalificerede personer, personer, der virkelig har studeret de ting, de giver sig af med, og som har de rette personlige kvalifikationer og herunder navnlig interesse for deres medmennesker.

Axel Hye-Knudsen.